

Titulació	Tipus	Curs
Educació Infantil	OT	4
Educació Primària	OT	4

Professor/a de contacte

Nom: Maria Montserrat Rifa Valls

Correu electrònic: montserrat.rifa@uab.cat

Idiomes dels grups

Podeu consultar aquesta informació al [final](#) del document.

Prerequisits

Per a cursar aquesta assignatura, és recomanable tenir aprovades les següents assignatures obligatòries, segons el grau:

Grau d'educació primària: "Educació musical i visual" i "Educació musical, visual i aprenentatge".

Grau d'educació infantil: "Educació de les arts visuals I" i "Educació de les arts visuals II".

Objectius

Aquesta assignatura forma part de la Menció en Educació Performativa de les arts, que té com a objectiu formar a les futures mestres d'educació infantil i primària en l'educació de les arts a partir de construir aprenentatges corporeïtzats des d'una visió transdisciplinar. Aquesta menció està constituïda per aquest conjunt d'assignatures, que estan relacionades entre si:

Innovació didàctica en les arts visuals; Llenguatges audiovisuals i expressió artística; Projectes artístics; Infàncies: narratives inclusives a través de les Arts; Territoris de l'Art contemporani com a espais d'aprenentatge.*

En el cas d'aquesta assignatura, ens plantejem 3 objectius concrets:

1. Aproximar-nos a les infanteses, des d'una perspectiva no adultcèntrica i descolonitzadora, és a dir, de l'anàlisi de les relacions de poder que intervenen en les posicions d'edat, gènere, raça-ètnia, capacitats diverses, classe social i diversitat sexual;
2. Conèixer les tàctiques de la recerca educativa basada en les arts en diàleg amb les identitats a la infantesa representades i experimentades per artistes, educadors i investigadors, des d'una perspectiva de justícia social i inclusió;
3. Crear experiències col·laboratives d'educació inclusiva per a produir múltiples relats de les infanteses a través de les arts i aprendre a compartir-los.

Competències

Educació Infantil

- Actuar en l'àmbit de coneixement propi avaluant les desigualtats per raó de sexe/gènere.
- Analitzar i reconèixer les pròpies competències socioemocionals (en termes de fortaleeses, potencialitats i debilitats) per desenvolupar aquelles que siguin necessàries en el desenvolupament professional.
- Dissenyar i regular espais d'aprenentatge en contextos de diversitat i que atenguin a les singulars necessitats educatives dels estudiants, a la igualtat de gènere, a l'equitat i al respecte als drets humans.
- Promoure l'autonomia i la singularitat de cada estudiant com a factors d'educació de les emocions, els sentiments i els valors en la primera infància.
- Treballar en equips i amb equips (del mateix àmbit o interdisciplinar).

Educació Primària

- Actuar en l'àmbit de coneixement propi avaluant les desigualtats per raó de sexe/gènere.
- Analitzar i reconèixer les pròpies competències socioemocionals (en termes de fortaleeses, potencialitats i debilitats), per desenvolupar aquelles que siguin necessàries en el desenvolupament professional.
- Dissenyar, planificar i avaluar processos d'ensenyament i aprenentatge, tant de forma individual com en col·laboració amb altres docents i professionals del centre.
- Mantenir una relació crítica i autònoma respecte els sabers, els valors i les institucions socials públiques i privades.
- Reflexionar entorn les pràctiques d'aula per tal d'innovar i millorar la tasca docent. Adquirir hàbits i destreses per a l'aprenentatge autònom i cooperatiu i promoure'l entre els estudiants.
- Treballar en equips i amb equips (del mateix àmbit o interdisciplinar).

Resultats d'aprenentatge

1. Actuar com a orientador de pares i mares amb relació a l'educació familiar en el període 0-6.
2. Adquirir criteris i recursos per assessorar i intervenir en l'etapa d'educació primària.
3. Capacitat d'organització del treball personal i el conjunt per dur a terme les tasques requerides des de l'assignatura.
4. Estar obert als indicis de canvi estètics, socials i culturals que possibilitin eludir els estereotips estètics o didàctics.
5. Expressar argumentacions crítiques i objectives respecte les funcions i tasques que realitzen les institucions socials.
6. Mostrar capacitats creatives i reflexives en l'execució de projectes artístics.
7. Mostrar-se competent en la comprensió i divulgació de les diferents manifestacions artístiques en diferents formats comunicatius i multiculturals.
8. Mostrar-se competent en la comprensió i la divulgació de les diferents manifestacions artístiques en diferents formats comunicatius i multiculturals.

Continguts

L'assignatura s'organitza a partir de quatre grans temes:

1. La construcció de les identitats infantils des d'una mirada decolonial. Les "altres" infanteses
2. Narradorxs de la infantesa: relats transdisciplinaris des de les arts i la cultura visual contemporànies
3. Infanteses, agenciament i aprenentatges des de l'educació artística inclusiva
4. Disseny col·laboratiu d'educació performativa de les arts com a forma d'apoderament de les infanteses

Activitats formatives i Metodologia

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Exposicions teòriques i lectures sobre la història visual de la infantesa diversa	30	1,2	1, 8
Infanteses i diversitat: Relats de l'alteritat	15	0,6	1, 3
Tipus: Supervisades			
Narratives contemporànies de la infantesa en les arts i la cultura visual contemporànies	30	1,2	3, 4, 8
Tipus: Autònomes			
Disseny per a una educació artística inclusiva i contra-narratives de la infantesa	75	3	1, 6, 8

L'Educació performativa de les arts col·loca el focus en els processos d'aprenentatge de les persones a través de les arts, fugint de les metodologies tradicionals d'ensenyament.

Un canvi de mirada que ens condueix a parlar d'una pedagogia de l'esdeveniment i d'escenaris de transformació, a on es prioritza la interacció de coneixements, presències-identitats i llenguatges artístics. A més de repensar les concepcions del temps i de l'espai en els aprenentatges de les arts, proposem viure la creació artística i participar en projectes col·laboratius, connectant amb els canvis actuals en l'educació orientats a la innovació.

Les estratègies docents estan basades en les pedagogies performatives de les arts, en la recerca educativa a través de l'art i en la construcció narrativa dels aprenentatges, les identitats i la diversitat.

En relació als materials que es faran servir durant l'assignatura en les sessions de taller, es prioritzaran els elements naturals i materials de reciclatge.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, perquè els alumnes completin les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura.

Avaluació

Activitats d'avaluació continuada

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Activitat grupal 1: Creació d'un conte col·laboratiu	25%	0	0	1, 5, 6, 8
Activitat grupal 2. Disseny col·laboratiu amb infàncies per a una educació artística inclusiva	25%	0	0	1, 2, 3, 4, 6

Activitat individual 1. Escriptura i anàlisi d'un relat sobre la infantesa	25%	0	0	3, 4, 7
Activitat individual 2. Reflexió crítica i presentació d'una lectura en torn a la infantesa	25%	0	0	4, 5, 8

El lliurament de les activitats es farà d'acord amb aquesta previsió:

- Activitat individual 1. A l'inici del tema 1.
- Activitat grupal 1. Al final del tema 2.
- Activitat individual 2. Al final del tema 3.
- Activitat final 2. Al final de curs.

Les estudiants rebran feedback de les activitats en un període màxim de 20 dies després que aquestes s'hagin lliurat.

Un dels criteris necessaris per superar aquesta assignatura consistirà en demostrar, al llarg del curs, que l'estudiant té desenvolupades unes competències personals i socials imprescindibles per a ser "una bona mestra" / "un bon mestre": participació activa a les classes, responsabilitat i rigor en el treball autònom, no jutjar, argumentar, ús adequat dels dispositius electrònics (mòbil, ordinador, etc.), pensament crític i conductes que afavoreixin un entorn amable i positiu, democràtic i a on es respectin les diferències. El/la professora de l'assignatura anirà observant, documentant les sessions i anotant evidències en relació a aquestes habilitats personals i socials de les estudiants; i s'aniran avaluant al llarg de l'assignatura.

Cal també, que l'estudiant mostri una bona competència comunicativa general, tant oralment com per escrit, i un bon domini de la llengua o les llengües vehiculars que consten a la guia docent.

L'avaluació es fixarà també en les competències per al treball cooperatiu i en equip i serà sensible al gènere. Només són recuperables les activitats i/o evidències individuals (la data de la recuperació és: 6/02/2025). No hi ha possibilitat de re-avaluació quan es detecti plagiat.

L'avaluació única consistirà en una prova escrita (tipus assaig) sobre els quatre temes de l'assignatura (la prova es farà en la darrera sessió de l'assignatura: 19/12/2024). La recuperació de l'avaluació única consistirà en una prova oral (en la mateixa data que l'avaluació continuada: 6/02/2024)

La no participació en les activitats individuals i grupal, així com la manca d'evidències en la prova escrita, suposaran un no-avaluable.

Amb l'objectiu de garantir la coherència i la transparència en l'ús de la IA en l'assignatura i les seves activitats avaluables ens atenem al model 3. d' Ús responsable: En aquesta assignatura, es permet l'ús de tecnologies d'Intel·ligència Artificial (IA) com a part integrant del desenvolupament del treball, sempre que el resultat final reflecteixi una contribució significativa de l'estudiant en l'anàlisi i la reflexió personal. L'estudiant haurà d'identificar clarament quines parts han estat generades amb aquesta tecnologia, especificar les eines emprades i incloure una reflexió crítica sobre com aquestes han influït en el procés i el resultat final de l'activitat. La no transparència de l'ús de la IA es considerarà falta d'honestat acadèmica i pot comportar una penalització en la nota de l'activitat, o sancions majors en casos de gravetat.

Però cal tenir en compte que l'ús de la intel·ligència artificial (IA) comporta un consum energètic considerable. Per tant, és important fomentar un ús responsable i eficient de la IA en l'àmbit educatiu, prioritzant aplicacions amb un impacte positiu i evitant-ne l'ús innecessari per tal de minimitzar l'impacte ambiental.

Bibliografia

Aberasturi Apraiz, E. & Correa, J. (2021). Cartografías artísticas en investigación educativa. En Rivas-FLores, J.I. *Investigación transformativa e inclusiva en el ámbito social y educativo*. Barcelona: Octaedro

- Atkinson, D. (2022). *Pedagogies of taking care*. London, UK: Bloomsbury.
- Balogopalan, S.; Wall, J. & Wells, K. (eds.) (2023). *The Bloomsbury handbook of theories in childhood studies*. London, UK: Bloomsbury Academic.
- Barone, T. & Eisner, E. W. (2011). *Art based research*. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Christensen, P. H. (2004). Children's participation in ethnographic research: Issues of power and representation. *Children and Society*, 18(2), 165-176.
- Coole, D. & Frost, S. (eds.) (2010). *New materialisms. Ontology, agency, and politics*. Durham and London: Duke University Press.
- Corsaro, W. A. (2003). *We're friends, right?: Inside kids' culture*. Washington, DC: Joseph Henry Press.
- Hanson, K. (moderador) (2018). 'Global/local' research on children and childhood in a 'global society'. *Childhood*, 25(3), 272-296. Doi: 10.1177/0907568218779480
- Haraway, D. (2019). *Seguir con el problema. Generar parentesco en el Chthuluceno*. Bilbao: Consonni.
- Jenks, C (Ed.) (1992). *The Sociology of childhood: Essential readings*. Hampshire: Gregg Revivals.
- Kirby, P. (2020). Children's agency in the modern primary classroom. *Children and Society*, 34(1): 17-30.
- Lahman, M. K. E. (2008). Always othered: Ethical research with children. *Journal of Early Childhood Research*, 6(3), 281-300.
- Leavy, P. (2017). *Handbook of arts-based research*. New York, London: The Guilford Press.
- McNiff, S. (1998). *Art-based research*. London: Jessica Kingsley Publisher.
- Nieuwenhuys, O. (2013). Theorizing childhood (s): Why we need postcolonial perspectives. *Childhood*, 20(1), 3-8.
- Nolas, S-M.; Varvatakis, Ch. & Aruldoss (2023). How to invent childhood publics with photo-stories. En Tomás S. C. & A. Estalella (eds.). *An Ethnographic Inventory: Field Devices for Anthropological Inquiry*. Abingdon and New York: Routledge
- Rifà Valls, M. (2010). Developing contemporary art-based curriculum practices for diversity and social justice. En Anderson, T.; Gussak, D.; Hallmark, K.K. & Paul, A. (Eds.). *Art Education for Social Justice* Reston A.V, USA, NAEA (chapter 28). ISBN: 78-1-890160-47-0.
- Rifà Valls, M. & Bertran Tarrés, M. (2020). Las epistemologías del self. Cap. 8. En Ocaña, A.; Hernández, F.; Rivas-Flores, N.; de Pablos, J.; Sancho, J.M. y Montero, L. (Coords.). *Caminos y derivas para otra investigación educativa y social*. Barcelona: Octaedro, 123-137.
- Sarmento, M. J. (2004). As culturas da infancia nas encruzilhadas da segunda modernidade. In Sarmento, M. J. and A.B. Cerisara, *Crianças e Miúdos. Perspectivas sociopedagógicas da infância e educação*. Porto: Edições ASA.
- Spyrou, S. (2018). *Disclosing childhoods. Research and knowledge production*. London, UK: Palgrave Macmillan.
- Stryker, R. & Yngvesson, B. (2013). Fixity and fluidity-circulations, children, and childhood. *Childhood*, 20(3), 297-306.
- VV.AA. (2021). *Grietas y provocaciones*. Congreso Regional InSEA, Cusco, Perú. E-book. <https://www.insea.org/wp-content/uploads/2023/04/EBOOK-CUSCO-2021.pdf>
- Viruru, R. (2005). The Impact of Postcolonial Theory on Early Childhood Education. *Journal of Education*, 35(1), 7-30.

Warming, H. (2011). Getting Under their Skins? Accessing Young Children's Perspectives through Ethnographic Fieldwork. *Childhood*, 18(1), 39-53.

Programari

Edició de textos i imatges.

Grups i idiomes de l'assignatura

La informació proporcionada és provisional fins al 30 de novembre de 2025. A partir d'aquesta data, podreu consultar l'idioma de cada grup a través daquest [enllaç](#). Per accedir a la informació, caldrà introduir el CODI de l'assignatura

Nom	Grup	Idioma	Semestre	Torn
(PAUL) Pràctiques d'aula	1	Català	primer quadrimestre	tarda
(TE) Teoria	1	Català	primer quadrimestre	tarda